Lietas arhīva Nr. KA04-0038-19/3
ECLI:LV:RAT:2019:0321.16870000516.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019. gada 21. martā

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Ludmila Poļakova,
tiesnesis Aivars Uminskis,
tiesnese Žaneta Vēvere,
piedaloties prokurorei Lāsmai Zebuliņai,
zvērinātam advokātam Aivo Leimanim,

atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā iztiesāja krimināllietu saistībā ar apsūdzētā /pers. F/, personas kods /personas kods/, un apsūdzētā aizstāvja zvērināta advokāta Aivo Leimaņa iesniegtajām apelācijas sūdzībām par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 13.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 13.februāra spriedumu /pers. F/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 321.panta pirmajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz četriem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Tāpat /pers. F/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 20.panta trešajā daļā, 15.panta ceturtajā daļā, 323.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. F/ noteikts pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, daļēji saskaitot noteiktos sodus – brīvības atņemšana uz 2 gadiem 2 mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu, soda termiņā ieskaitīts /pers. F/ iepriekšējais apcietinājums 2016.gada 4.aprīlī. Soda termiņa sākumu nolemts skaitīt no /pers. F/ aizturēšanas brīža.

Līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim /pers. F/ piemērots drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā.

No /pers. F/ valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi 95,00 EUR par zvērināta advokāta darbu pirmās instances tiesas sēdē.

Lietiskos pierādījumus – vizītkarti, konteineru ar smaržu pēdas paraugu, iepakojumu ar plaukstas/pirkstu noslaucījumu, kas glabājas pie krimināllietas materiāliem, nolemts iznīcināt. Aploksni ar DVD matricu nolemts glabāt pie lietas materiāliem.

No pirmās instances tiesas sprieduma izriet, ka /pers. F/ izdarīja kukuļa piesavināšanos, ko saņēmis nodošanai valsts amatpersonai, un uzkūdīja personu, pret kuru kriminālprocess izbeigts, kukuļdošanas mēģinājumam.

2016.gada 18.februārī laikā no plkst.20.30 līdz plkst.21.15 /pers. J/tikšanās laikā DUS „Statoil" Anniņmuižas bulvārī 25a, Rīgā ar /pers. F/, lūdza /pers. F/ noskaidrot, vai ir iespējams nokārtot, lai nestātos spēkā automašīnas vadīšanas tiesību aizliegums /pers. J/. /pers. F/ apsolīja pie VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija" amatpersonas noskaidrot, vai ir iespējams noņemt automašīnas vadīšanas tiesību aizliegumu.

2016.gada 19.februārī laikā no plkst.9.20 līdz plkst.9.40, tiekoties DUS „Statoil" Duntes ielā 15, Rīgā, /pers. F/ maldināja /pers. J/, ka viņam ir zināma valsts amatpersona VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija", kura var palīdzēt noņemt automašīnas vadīšanas tiesību aizliegumu, bet par to amatpersonai ir jādod kukulis – nauda 3000 EUR apmērā, kuru /pers. F/ personīgi nodos šai amatpersonai, un vēl nauda 500 EUR apmērā nepieciešama /pers. F/ pašam kā atlīdzība par darbu. Sekojot šādam /pers. F/ pamudinājumam, tas ir uzkūdīšanai, dot kukuli, /pers. J/2016.gada 19.februārī laikā no plkst.11.00 līdz plkst.12.00 DUS „Statoil" Rīgā, Gunāra Astras ielā 17, iedeva /pers. F/ naudu 3500 EUR apmērā, lai /pers. F/ kukuli – naudu 3000 EUR apmērā – nodotu valsts amatpersonai, par to, lai amatpersona veic darbības, lai tiek noņemts automašīnas vadīšanas tiesību aizliegums /pers. J/, bet naudu 500 EUR apmērā iedeva pašam /pers. F/ par darbu, tas ir, kā atlīdzību par palīdzību. /pers. F/ no /pers. J/saņemto naudu 3000 EUR apmērā apsolīja nodot amatpersonai, bet šo naudu nevienam nenodeva, piesavinājās sev un izlietoja to savām vajadzībām, kā arī paturēja viņam pašam par palīdzību nodoto naudu 500 EUR apmērā. Tādējādi /pers. J/dotais kukulis – nauda 3000 EUR apmērā – netika nodots amatpersonai no /pers. J/gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo /pers. F/ to piesavinājās. Ar šādām savām darbībām /pers. F/ uzkūdīja /pers. J/, pret kuru kriminālprocess izbeigts, mēģinājumam dot kukuli, savukārt pats /pers. F/ doto kukuli piesavinājās. Tomēr, lai maldinātu /pers. J/, ka viņa labā tiek veiktas darbības, lai tiktu noņemts automašīnas vadīšanas tiesību aizliegums, /pers. F/ palūdza /pers. J/aizvest viņu uz Valsts policiju Rīgā, Čiekurkalna 1.līniju k-4, un lika pagaidīt, kamēr pats devās Valsts policijas ēkā, lai radītu priekšstatu, ka dodas risināt jautājumu par automašīnas vadīšanas tiesību aizlieguma noņemšanu /pers. J/.

Turpinot maldināt /pers. J/, tiekoties laikā no plkst.10.00 līdz plkst.12.00 2016.gada 20.februārī v a i 2016.gada 21.februārī, precīzāk nenoskaidrotā dienā, DUS „Statoil" Rīgā, Eksporta ielā 1c, /pers. F/ apliecināja /pers. J/, ka VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija" amatpersona veic nepieciešamās darbības, automašīnas vadīšanas tiesību aizlieguma noņemšanai /pers. J/

Lai vēl vairāk maldinātu /pers. J/un radītu uzticēšanos savām darbībām, /pers. F/ kopā ar /pers. J/2016.gada 22.februārī laikā no plkst.10.10 līdz plkst.10.30 devās uz VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija", kur, izliekoties, ka iet pārrunāt /pers. J/jautājumu par automašīnas vadīšanas tiesību aizlieguma noņemšanu /pers. J/, iegāja VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija" darbinieka kabinetā, kur pārrunāja sev interesējošos jautājumus, bet, iznākot ārā no kabineta, /pers. J/teica, ka liegums tiks noņemts, bet, lai tas tiktu izdarīts nepieciešams vēl dot kukuli – naudu. Tādā veidā, turpinot savas noziedzīgās darbības, lai īstenotu noziedzīgo nodomu piesavināties pēc iespējas vairāk naudas, un tādēļ pamudinātu, tas ir, uzkūdītu /pers. J/ dot vēl vairāk naudas kukulim, lai to pēc tam varētu piesavināties, /pers. F/ 2016.gada 22.februārī Rīgā, Bauskas ielā 86, VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija" telpās pateica /pers. J/, ka nepieciešams amatpersonai iedot vēl kukuli naudu 1500 EUR apmērā, lai vadīšanas tiesību aizliegums tiktu noņemts.

Sekojot šādam /pers. F/ pamudinājumam, tas ir, uzkūdīšanai /pers. J/2016.gada 22.februārī laikā no plkst.11.30 līdz plkst.13.00 pie veikala „Super Netto" Rīgā, Bauskas ielā 120, iedeva /pers. F/ kukuli – naudu 1500 EUR – apmērā, lai /pers. F/ to nodotu valsts amatpersonai, lai tiek noņemts automašīnas vadīšanas tiesību aizliegums /pers. J/. /pers. F/ apsolīja saņemto kukuli nodot amatpersonai, bet šo naudu 1500 EUR apmērā nevienam nenodeva, piesavinājās sev un izlietoja to savām vajadzībām. Tādējādi /pers. J/dotais kukulis – nauda 1500 EUR apmērā – netika nodots amatpersonai

no /pers. J/gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo /pers. F/ to piesavinājās. Un ar šādām savām darbībām /pers. F/ uzkūdīja /pers. J/, pret kuru kriminālprocess izbeigts, mēģinājumam dot kukuli, savukārt pats /pers. F/ doto kukuli piesavinājās.

Turpinot savu noziedzīgo nodomu piesavināties pēc iespējas vairāk naudas, un tam dēļ pamudinātu, tas ir, uzkūdītu /pers. J/ dot vēl vairāk naudas kukulim, nolūkā to piesavināties, /pers. F/ 2016.gada 22.februārī telefonsarunā ar /pers. J/, pateica, ka nepieciešams amatpersonai iedot vēl kukuli – naudu 800 EUR apmērā. Sekojot šādam pamudinājumam, tas ir, uzkūdīšanai dot kukuli, /pers. J/2016.gada 22.februārī laikā no plkst.18.00 līdz plkst.18.40 DUS „Statoil" Rīgā, Pērnavas ielā 7, iedeva /pers. F/ kukuli – naudu 150 EUR apmērā -, lai /pers. F/ kukuli – naudu 150 EUR apmērā nodotu valsts amatpersonai, par to, lai amatpersona veic darbības automašīnas vadīšanas tiesību aizlieguma noņemšanai /pers. J/, norādot, ka šobrīd nevar vairāk iedot. /pers. F/ saņemto naudu 150 EUR apmērā nenodeva valsts amatpersonai, to piesavinājās un izlietoja savām vajadzībām. Tādējādi /pers. J/dotais kukulis - nauda 150 EUR apmērā - netika nodots amatpersonai no /pers. J/gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo /pers. F/ to piesavinājās. Un ar šādām savām darbībām /pers. F/ uzkūdīja /pers. J/, pret kuru kriminālprocess izbeigts, mēģinājumam dot kukuli, savukārt pats /pers. F/ doto kukuli piesavinājās.

Turpinot savu noziedzīgo nodomu piesavināties pēc iespējas vairāk naudas, un tam dēļ pamudinātu /pers. J/dot vēl vairāk naudas kukulim un to pēc tam piesavinātos, /pers. F/ 2016.gada 4.aprīlī telefonsarunā ar /pers. J/, pateica, ka nepieciešams amatpersonai iedot vēl kukuli naudu 1300 EUR apmērā un naudu 350 EUR apmērā /pers. F/ par darbu. Sekojot šādam pamudinājumam, tas ir, uzkūdīšanai dot kukuli, /pers. J/2016.gada 4.aprīlī ap plkst.16.45 pie nama Rīgā, Baznīcas ielā 33, iedeva /pers. F/ kukuli – naudu 1300 EUR apmērā, lai /pers. F/ kukuli – naudu 1300 EUR apmērā – nodotu valsts amatpersonai, par to, lai amatpersona veic darbības, lai tiek noņemts automašīnas vadīšanas tiesību aizliegums /pers. J/un norādīja, ka naudu 350 EUR kā atlīdzību atdos pēc tam, kad liegums tiks noņemts. Saņemto naudu – 1300 EUR apmērā /pers. F/ apsolīja nodot amatpersonai, bet nenodeva, piesavinājās un paturēja naudu sev. Tādējādi /pers. J/dotais kukulis – nauda 1300 EUR apmērā netika nodots amatpersonai no /pers. J/gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo /pers. F/ to piesavinājās. Un ar šādām savām darbībām /pers. F/ uzkūdīja /pers. J/, pret kuru kriminālprocess izbeigts, mēģinājumam dot kukuli, savukārt pats /pers. F/ doto kukuli piesavinājās. Bet, lai maldinātu /pers. J/par to, ka kukuļa nodošana notiek un /pers. J/labā tiek veiktas darbības, lai tiktu noņemts automašīnas vadīšanas tiesību liegums, /pers. F/ kopā ar /pers. J/devās uz Rīgas rajona policijas pārvaldes ēku Rīgā, Gaujas ielā 15/17. /pers. F/ lika /pers. J/pagaidīt un pats devās Rīgas rajona policijas pārvaldes ēkā, kur kādu laiku pastāvēja gaitenī, pēc tam devās ārā un pateica, ka liegums tiks noņemts.

Tādējādi ar savām prettiesiskajām darbībām /pers. F/ piesavinājās kukuli, tas ir, naudu – kopumā 5950 EUR apmērā un uzkūdīja /pers. J/, pret kuru kriminālprocess izbeigts, mēģinājumam dot kukuli – naudu 5950 EUR apmērā.

Šādos apstākļos /pers. F/ izdarīja Krimināllikuma 321.panta pirmajā daļā paredzētu noziedzīgu nodarījumu un Krimināllikuma 20.panta trešajā daļā, 15.panta ceturtajā daļā, 323.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais /pers. F/, lūdzot atcelt spriedumu daļā par viņam noteikto sodu, ņemt vērā, ka viņš ir 1.grupas invalīds un piemērot naudas sodu. Apsūdzētais norāda, ka ir apņēmies laboties un jaunus noziedzīgus nodarījumus neizdarīt, kā arī ļoti nožēlo izdarīto.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedzis arī apsūdzētā /pers. F/ aizstāvis zvērināts advokāts A.Leimanis, kurā lūdz spriedumu atcelt daļā par /pers. F/ noteikto brīvības atņemšanas sodu, nozīmēt /pers. F/ tiesmedicīnisko ekspertīzi, lai noskaidrotu, vai /pers. F/ veselības stāvoklis pieļauj viņam izciest brīvības atņemšanas sodu. Lūguma par ekspertīzes nozīmēšanu noraidīšanas gadījumā aizstāvis lūdz tiesu /pers. F/ piemērot naudas sodu vai rast iespēju soda mīkstināšanai. Vienlaikus aizstāvis lūdz /pers. F/ atbrīvot no procesuālo izdevumu samaksas par aizstāvja darbu, jo /pers. F/ vienīgie ienākumi ir tikai 1.grupas invaliditātes pensija.

Aizstāvis uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedums nav tiesisks un pamatots. Atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantu, aizstāvis uzsver, ka tiesas pienākums ir norādīt argumentus, ar kuriem tā pamato pieņemto lēmumu, kā arī vispusīgi izvērtēt lietā esošos pierādījumus. Aizstāvja ieskatā tiesa, nosakot /pers. F/ sodu, nav ņēmusi vērā viņa personību raksturojošās ziņas, proti, to, ka /pers. F/ ir 1.grupas invalīds 18 gadus, smagi slims, 20 gadu vecumā guvis smagu galvas traumu ar ķermeņa kreisās puses kājas un rokas daļēju paralīzi, tā rezultātā cieš no psihoemocionāla stresa. /pers. F/, 2016.gada 13.jūnijā veicot Ambulatoro tiesu psihiatrisko ekspertīzi (atzinums Nr.396/2016), ir konstatēta diagnoze – organiski personības traucējumi. Aizstāvis uzsver, ka /pers. F/ ir diagnosticēts kreisās pēdas locītavas daļējs pastāvīgs nekustīgums, kā rezultātā bieži jāveic koriģējošas operācijas. Tāpat /pers. F/ ir izmantojis un izmanto asistenta pakalpojumus, jo savas invaliditātes dēļ patstāvīgi nevar veikt daudzas sadzīviskas darbības. Tiesa nav argumentējusi, kādēļ /pers. F/ veselības stāvokļa dēļ viņam nepiemēroja naudas sodu, kuru ar notariālu apliecinājumu apņēmies samaksāt viņa brāļa dēls. Tiesa nav sniegusi vērtējumu aizstāvības norādītajam, ka normatīvajos aktos nav nostiprināts aizliegums apsūdzētā vietā sodu samaksāt viņa ģimenes loceklim. Aizstāvja ieskatā /pers. F/ veselības stāvokļa dēļ būtu samērīgi viņam piemērot naudas sodu. Aizstāvis uzsver, ka tiesai bija pienākums noskaidrot, vai /pers. F/ veselības stāvoklis vispār pieļauj viņa atrašanos ieslodzījuma vietā.

Tiesas sēdē apsūdzētais /pers. F/ apelācijas sūdzības uzturēja, pamatojoties uz tajās norādītajiem motīviem. Savā sūdzībā /pers. F/ lūdza noteikt viņam naudas sodu, dodot iespēju atrasties brīvībā, bet apelācijas tiesas sēdē viņš uzturēja aizstāvja iesniegto sūdzību, kurā tiek lūgts mīkstināt sodu, ja apelācijas tiesa uzskatīs, ka naudas sods nav piemērojams, kā arī atbrīvot no procesuālo izdevumu samaksas.

Apsūdzētā /pers. F/ aizstāvis A.Leimanis lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. F/ noteikto sodu, mīkstinot to, vai brīvības atņemšanas soda vietā piemērot naudas sodu. Lūdza atbrīvot /pers. F/ no procesuālo izdevumu samaksas un nepiedzīt no viņa 95 EUR par advokāta piedalīšanos pirmās instances tiesas sēdē.

Pēc aizstāvja lūguma krimināllietas materiāliem tika pievienota Rīgas pilsētas Vidzemes dzimtsarakstu nodaļas 2019.gada 12.marta izziņa, no kuras izriet, ka /pers. F/ un /pers. I/ laulības reģistrācija paredzēta 2019.gada 30.martā, Rīgas sociālā dienesta lēmumu par asistenta pakalpojumu piešķiršanu /pers. F/, pārskatu par faktiski sniegto asistenta pakalpojumu, kurā norādīts, ka asistenta pakalpojumu sniedzēja ir /pers. I/, Veselības centra 4 izziņas par /pers. I/ veselības stāvokli saistībā ar 16 nedēļu grūtniecības laiku un notariāli apstiprinātu apliecinājumu par to, ka /pers. J/ apliecina, ka gadījumā, ja Rīgas apgabaltiesa /pers. F/ noteiks naudas sodu, tad viņa piekrīt to apmaksāt.

Aizstāvis arī norādīja uz to, ka pirmās instances tiesas sēdē tika iesniegts /pers. K/ notariāli apstiprinātais apliecinājums, ka /pers. K/ piekrīt apmaksāt naudas sodu, ja tas tiks uzlikts /pers. F/ ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas spriedumu.

Prokurore L.Zebuliņa lūdza pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu un lietā iesniegtās sūdzības noraidīt.

Motīvu daļa

Iztiesājusi krimināllietu apelācijas instances tiesā, noklausījusies apsūdzētā /pers. F/ paskaidrojumus, zvērināta advokāta A.Leimaņa un prokurores L.Zebuliņas viedokļus, Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētā un viņa aizstāvja sūdzības ir apmierināmas daļēji, pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par /pers. F/ pēc Krimināllikuma 20.panta trešās daļas, 15.panta ceturtās daļas, 323.panta pirmās daļas noteikto sodu un saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu noteikto galīgo sodu, kā arī daļā par procesuālo izdevumu 95 EUR apmērā piedziņu no /pers. F/ par advokāta aizstāvību pirmās instances tiesas sēdē.

/pers. F/ sevi par vainīgu viņam inkriminēto noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā atzina pilnībā un izteica lūgumu neveikt pierādījumu pārbaudi tiesas

izmeklēšanā, apliecinot, ka viņam ir saprotamas pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas sekas.

Pirmās instances tiesai nav radušās šaubas par /pers. F/ vainu šo noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā un, ievērojot Kriminālprocesa likuma 499.panta nosacījumus, tiesa pieņēmusi lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu.

Nosakot sodu brīvības atņemšanas veidā, pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka soda mērķis netiks sasniegts gadījumā, ja /pers. F/ tiks noteikts sods, kas nav saistīts ar reālu brīvības atņemšanu. /pers. F/ ir vairākkārt tiesāts par krāpniecisku darbību izdarīšanu un vienmēr tiesa piemērojusi nosacītu brīvības atņemšanas sodu. Jaunus noziedzīgus nodarījumus /pers. F/ izdarīja nedzēstās sodāmības laikā.

Vienlaicīgi tiesa ir ņēmusi vērā atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus, kā arī faktu, ka /pers. F/ ir izmantojis Kriminālprocesa likumā paredzētās tiesības uz sadarbību, kura izpaudusies vienkāršāka procesa veida izvēlē, tādējādi nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Iesniedzot apelācijas sūdzību zvērināts advokāts A.Leimanis lūdza nozīmēt /pers. F/ tiesu medicīnisko ekspertīzi ar mērķi noskaidrot, vai /pers. F/ veselības stāvoklis atļauj vai pieļauj viņam izciest reālu brīvības atņemšanas sodu.

Apelācijas instances tiesa ir apmierinājusi aizstāvja lūgumu un ar 2018.gada 24.maija lēmumu ir noteikusi tiesu medicīnisko ekspertīzi /pers. F/ veselības stāvokļa noteikšanai.

A r 2019.gada 4.februāra eksperta atzinumu tika secināts, ka /pers. F/ ir stāvoklis pēc smagas galvas traumas, bet pašreiz viņš no smagas saslimšanas necieš. /pers. F/ pašreizējais veselības stāvoklis atļauj viņam piedalīties tiesas sēdē un pieļauj izciest sodu brīvības atņemšanas vietā.

Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti ir izvēlējusies /pers. F/ nosakāmo soda veidu un pietiekami pārliecinoši argumentējusi brīvības atņemšanas soda noteikšanu.

Pirmās instances tiesa pareizi ir norādījusi, ka nepastāv pamats Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanai, jo pastāvot apstāklim, ka pēc vairākkārtīgas nosacīta brīvības atņemšanas soda piemērošanas apsūdzētais izdara jaunus noziegumus, nevar rasties pārliecība, ka sodu neizciešot, viņš turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Augstākā tiesa vairākkārtīgi ir norādījusi, ka lemjot par iespēju notiesāt personu nosacīti, ir jāievēro krimināls oda mērķi. Proti, ir jāizvērtē, kā konkrētās krimināltiesiskās represijas sekmēs taisnīguma atjaunošanu, noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu, aizsargās sabiedrisko drošību, atturēs citu personu no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, sekmēs notiesāto personu resocializāciju. Jāievēro ne tikai vainīgā personību raksturojošie dati, bet arī fakti, kas saistīti ar noziedzīgu nodarījumu (noziedzīgu nodarījumu smagums, izdarīto noziedzīgo nodarījumu skaits, nodarītais kaitējums utt.). Turklāt tiesai pēc visu šo minēto apstākļu izvērtēšanas ir jārodas pārliecībai, ka, sodu neizciešot, vainīgais turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus *(Sk. Augstākās tiesas 2018.gada 8.augusta lēmumu lietā Nr.1108710715, SKK-434/2018).*

/pers. F/ ir 1.grupas invalīds. Tiesu praksē ir nostiprinātas atziņas par to, ka ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas lēmumu par pirmās grupas invalīdu atzīta persona ir darbnespējīga persona, kurai piespiedu darbs, kā tas noteikts Krimināllikuma 40.panta otrajā daļā, nav piemērojams *(Sk. Augstākās tiesas 2017.gada 20.janvāra lēmumu lietā Nr.15830029512, SKK-J-44/2-17).*

Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka nosakot /pers. F/ sodu naudas soda veidā, netiks panākts Krimināllikuma 35.panta norādītais soda mērķis. Turklāt tiesa atzīst, ka nav pieņemams tas, ka /pers. F/ vietā naudas sodu maksās citas personas, kuras notariāli apstiprinājušas šādu savu apņēmību.

Tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi. Tiesai nav pienākuma ikreiz noteikt vainīgajam visvieglāko likumā paredzēto sodu, piemērojot labvēlīgos likuma nosacījumus *(Sk. Augstākās tiesas 2018.gada 19.jūnija lēmumu lietā Nr. 11519007816, SKK-J-348/2018).*

Apelācijas instances tiesā tika iesniegti dokumenti, no kuriem var secināt, ka /pers. F/, iespējams, ir apņēmies mainīt savu attieksmi pret likumpārkāpumu izdarīšanu: viņš ir nodibinājis ģimeni, kurā drīz gaidāma bērna piedzimšana, līgava rūpējas par /pers. F/ un atbalsta materiāli.

Šāda /pers. F/ vēlēšanās mainīt savu dzīves veidu nav atzīstama par pamatu nosacīta vai cita alternatīva soda noteikšanai, tomēr tā ir vērtējama pozitīvi un ņemama vērā, izvērtējot /pers. F/ aizstāvja lūgumu mīkstināt apsūdzētajam sodu.

Turklāt apelācijas instances tiesa atzīst, ka nosakot /pers. F/ sodu pēc Krimināllikuma 20.panta trešās daļas, 15.panta ceturtās daļas, 323.panta pirmās daļas tiesa nav pietiekami izvērtējusi minētā noziedzīga nodarījuma raksturu. Noziedzīgais nodarījums tika izdarīts, kā tas tika norādīts /pers. F/ celtajā apsūdzībā, nolūkā pašam /pers. F/ piesavināties pēc iespējas vairāk cietušā naudas līdzekļus un cietušā it kā kukulim nodoto naudu /pers. F/ ir piesavinājies.

Kriminālprocesa likuma 53.pants noteic, ka nosakot sodu par sagatavošanos noziegumam vai par nozieguma mēģinājumu, tiesa ņem vērā vainīgā izdarīto darbību raksturu un ar tām radīto kaitējumu, noziedzīga nodoma realizēšanas pakāpi un iemeslus, kuru dēļ noziegums nav izdarīts līdz galam.

Līdz ar to, lai arī atbildība par nozieguma mēģinājumu iestājas saskaņā ar to pašu Krimināllikuma Sevišķās daļas pantu, kas paredz atbildību par konkrēto nodarījumu, Krimināllikuma 53.pantā paredzēti vairāki nosacījumi, kas jāievēro, nosakot sodu par nozieguma mēģinājumu.

Ņemot vērā izdarītā nozieguma raksturu, ar faktiem apstiprinātu /pers. F/ apņēmību mainīt savu dzīves veidu un attieksmi pret likumpārkāpumu izdarīšanu, Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst par iespējamu mīkstināt /pers. F/ pēc Krimināllikuma 20.panta trešās daļas, 15.panta ceturtās daļas, 323.panta pirmās daļas noteikto sodu, attiecīgi mīkstinot galīgo sodu, kas noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu.

Apelācijas instances tiesa uzskata, ka šāda /pers. F/ noteiktā brīvības atņemšanas soda mīkstināšana veicinās apsūdzētā resocializāciju.

Par pilnīgi pamatotu Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst apsūdzētā aizstāvja lūgumu atbrīvot /pers. F/ no procesuālo izdevumu piedziņas.

No krimināllietas materiāliem redzams, ka protokolā par krimināllietas materiālu kopijas izsniegšanu un informācijas saņemšanu 2017.gada 20.jūnijā /pers. F/ ir norādījis, ka valsts aizstāvis viņam nav nepieciešams, būs savs aizstāvis pēc vienošanās.

2017.gada 14.decembrī /pers. F/ ir noslēdzis vienošanos ar zvērinātu advokātu A.Leimani.

Tomēr uz 2018.gada 11.janvāra tiesas sēdi tika pieaicināts zvērināts advokāts Monvīds Dragons, kurš uzriez pēc tiesas sēdes uzsākšanas tika atbrīvots no piedalīšanās tiesas sēdē, jo uz to bija ieradies zvērināts advokāts A.Leimanis, ar kuru /pers. F/ ir noslēgta vienošanās.

Zvērināts advokāts M.Dragons saistībā ar iepazīšanos ar krimināllietas materiāliem un ierašanos uz tiesas sēdi ir iesniedzis paziņojumu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā, kurā ir norādījis sniegto pakalpojumu samaksas apmēru- 95 EUR.

Minēto samaksu pirmās instances tiesa ir nolēmusi piedzīt no apsūdzētā /pers. F/, taisot lietā notiesājošu spriedumu.

Gan pēc tiesas sēdes protokola, gan pēc aizstāvja paziņojuma izriet, ka zvērināts advokāts M.Dragons faktiski tiesas sēdē nav piedalījies, jo ir piedalījies advokāts A.Leimanis.

Augstākā tiesa ir norādījusi, ka izdevumus par advokāta darba samaksu var piedzīt tad, ja advokāts sniedzis tiesā juridisko palīdzību *(Sk. Augstākās tiesas 2012.gada 15.marta lēmumu lietā Nr. 15890006709, SKK-77/2012).*

Tā kā advokāts tiesas sēdē nav piedalījies, nepastāv pamats procesuālo izdevumu, kas saistīti ar advokāta M.Dragona darbu, piedziņai no /pers. F/, un tie ir sedzami no valsts līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 13.februāra spriedumu atcelt daļā par /pers. F/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 20.panta trešās daļas, 15.panta ceturtās daļas, 323.panta pirmās daļas, galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un daļā par procesuālo izdevumu 95 EUR piedziņu no /pers. F/ valsts labā.

/pers. F/ pēc Krimināllikuma 20.panta trešās daļas, 15.panta ceturtās daļas, 323.panta pirmās daļas sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu 6 (sešiem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgo sodu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, noteikt brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu 8 (astoņiem) mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

/pers. F/ atbrīvot no procesuālo izdevumu samaksas par aizstāvja Monvīda Dragona piedalīšanos pirmās instances tiesā un izdevumus par aizstāvja darbu 95 EUR (deviņdesmit piecus *euro*) apmērā segt no valsts līdzekļiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams 2019.gada 4.aprīlī

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Ludmila Poļakova

Tiesnesis Aivars Uminskis

Tiesnese Žaneta Vēvere